

KRALJEVINA SRBA, HRVATA I SLOVENACA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 47 (3)

IZDAN 1. augusta 1923.

PATENTNI SPIS BR. 1189.

Fritz Isfort, ing., Bochlt, Nemačka.

Kolutna tarnu spojka.

Prijava od 29. septembra 1921.

Važi od 1. novembra 1922.

Pravo prvenstva od 29. septembra 1921.

Pronalazak se odnosi na tarnu spojku, naročito na kolutnu tarnu spojku, koja se sastoji u osobitom smještaju i formi polužnog orudja, koje deluje na tarni kolut, usled čega se jednostavnijim sredstvima i s povoljnijim razmerom poluga nego do sada, omogućuje da se pritisak stiskanja zbiva neposredno na tarnoj površini u unutrašnjosti tarnog prečnika i da je potrebna samo malena domakna snaga. U domičnom odn. izmičnom orudju smešten je zatvarač tako, da se u jednu ruku odterecuje pritisni obruč od povratnih sila, a u drugu ruku omogućuje jače pritiskanje spojke. Osim toga moguće je lako centriranje spojke.

Na nacrtu prikazan je primer izvodjenja na fig. 1, u polovici u osovinskom preseku prema osi.

Fig. 2 i 3 pokazuju razne stavove domičnog odn. izmičnog orudja.

Oba dijela spojke a i b jako su učvršćena na krajevima osa c i d .

U delu spojke a , usadjeni su svornici f a na ovima se nalaze prekretljivo uglaste poluge e . Dugi lakat uglastih poluga spojen je sa izmičnim kolčakom p , a na svornicu g , koja je usadjena na zavojnoj tački uglastih poluga, zahvaćuju opruge g , koje prolaze kroz deo spojke a .

Drugi kraj opruga g spojen je sa motkama r sa vijkastim narezom, na kojem sedi krugljasta, udešljiva matica s . Ova matica,

koja čini zglob, usadjena je u tarni kolut h . Na obođu spojke ima više poluga e .

Kada se pomakne kolčak p , okreću se poluge e okolo očiju f , koje sede na delu spojke a u udaljenosti ose njegove tarne površine. Svornici g opisuju kružni luk usled čega izlaze pera iz nategnutog položaja, te podjednako potisnu tarni kolut h natrag, čime se spojka izmiče.

Činjenica, da je na spojnici g , koja spaja uglastu polugu e sa tarnim kolutom h , kraj, koji zahvaća u tarni kolut, izradjen kao krugljčast zglob s , pruža tu pogodnost, da se kod natezanja i odtezanja spojnice u krugljinom zglobu ne prenašaju sile, koje bi pro-uzrokovale odrubljenje tarnog koluta ili savijanje spojnice, a uz to se izvodi prisilno izmicanje tarnog koluta, što je osobito važno onda, ako spojka, kada je izmaknuta ima da služi kao kočnica. Premjestivost spojnice u krugljčastom zglobu služi za izravnjanje otrcavanja.

Uglasta poluga e spojena je sa izmičnim kolčakom sa dva zgloba y , koji sede prekretljivo na dve svornice u , w . Zglob y imade dva izdanka v , koji na strani obuhvaćaju zglob t i medju ovima ravnu kosu površinu z .

Kod domaknute spojke (fig. 1) zahvaća tačka z^1 od zgloba y u izrezak x od dijela spojke a , te prema tomu sprečava, da se poluga e potisne natrag. Ako treba spojku izmicati t. j. kolčak p pomaknuti na levo, to u prvom redu komad e potegne sa sobom

zglob y , koji se okreće oko svornice w i podigne time svornicu u sa zglobovom t (fig. 2) pri čem točka z^1 izadje iz izreska x .

Kada se kolčak pomakne dalje onda zapravo nastane izmicanje spojke, pri čem upravljajući t i y dolaze u ravnu crtu (Fig. 3). Obratan je postupak kod domicanja, gde zglob y kod prelaženja iz položaja u fig. 2 u onaj u fig. 1 djeluje kao koljenasta poluga na zglob t , te sjedne u izrezak z .

Između obeju osovina c , d umetnuta je aksialno prema njima osovina l , koja počiva s jednim krajem u kugličavom ležaju k , a drugim krajem u prstenu l . Ovaj je pomoću svornika m spojen sa delom b , koji se sastoji od dva dela, t. j. od kolčaka n , koji obuhvaća osovina d i od obruča o . Svornik m , koji spaja delove l i n , podjedno spaja i delove n i o , te stoga omogućuje jednostavno centriranje osovine d .

Osovina l tako je dugačka i prsten l tako je smešten, da kraj osovine d leži izvan same spojke, što je vrlo probitačno radi lakšeg umetanja i vadjanja osovine d . Treba samo odrešiti i izvući obruč o , pa se može osovina d bez ikakvog aksialnog pomaknuća izvaditi.

Patentni zahtevi:

1. Kolutna tarna spojka naznačena time, da su u stalni učvršćeni deo spojke uglobljeni u udaljenosti ose njegove tarne površine, i na suprotnoj strani od ove uglasta

poluga i zglob (g), koji je spaja sa tarnim kolutom (h), a proveden je kroz stalni deo spojke, te se u tarnom kolutu (h) svršava kugličastim zglobovom (s).

2. Kolutna tarna spojka prema zahtjevu 1 naznačena time, da je u polužnom orudju za domicanja i razmicanja spojke smješten zapirač, da se spojka sama od sebe nerazmakne.

3. Kolutna tarna spojka prema zahtjevu 1 i 2, naznačena time, da polužno orudje ima dva zgloba (t , y), od kojih jedan (y) kada je spojka domaknuta, sjedne u izrezak (x) u jednom dijelu (a) spojke.

4. Kolutna tarna spojka prema zahtjevu 1—3, naznačena time, da kosa površina (z) nasuprot zglobovu (t , y), drži ovaj u stanovitom položaju.

5. Spojka za spajanje dvaju krajeva osovine, naznačena time, da je između osovine (c , d) koje treba spojiti, smešten narednjak za centriranje (i , l) i da je deo spojke (b) koji je smešten na osovini (d) koju treba centrirati načinjen u dva dela tako, da su oba dela (u , o) među sobom i sa narednjakom za centriranje (i , l) sa istim srestvom (svornikom m) spojena.

6. Spojka po zahtjevu 1, naznačena time, da su spoj (svornik m) za dvodijelni deo spojke (u , o) i organ za centriranje (l) tako smješteni izvan same spojke, da se po odriješanju svornika m , osovina (d), koja se ima centrirati, da bez aksialnog pomicanja izmeniti.

Uspostavlja se osovina l koja je aksialno prema njima osovina l , koja počiva s jednim krajem u kugličavom ležaju k , a drugim krajem u prstenu l . Ovaj je pomoću svornika m spojen sa delom b , koji se sastoji od dva dela, t. j. od kolčaka n , koji obuhvaća osovina d i od obruča o . Svornik m , koji spaja delove l i n , podjedno spaja i delove n i o , te stoga omogućuje jednostavno centriranje osovine d . Osovina l tako je dugačka i prsten l tako je smešten, da kraj osovine d leži izvan same spojke, što je vrlo probitačno radi lakšeg umetanja i vadjanja osovine d . Treba samo odrešiti i izvući obruč o , pa se može osovina d bez ikakvog aksialnog pomaknuća izvaditi.

Uspostavlja se osovina l koja je aksialno prema njima osovina l , koja počiva s jednim krajem u kugličavom ležaju k , a drugim krajem u prstenu l . Ovaj je pomoću svornika m spojen sa delom b , koji se sastoji od dva dela, t. j. od kolčaka n , koji obuhvaća osovina d i od obruča o . Svornik m , koji spaja delove l i n , podjedno spaja i delove n i o , te stoga omogućuje jednostavno centriranje osovine d . Osovina l tako je dugačka i prsten l tako je smešten, da kraj osovine d leži izvan same spojke, što je vrlo probitačno radi lakšeg umetanja i vadjanja osovine d . Treba samo odrešiti i izvući obruč o , pa se može osovina d bez ikakvog aksialnog pomaknuća izvaditi.

Fig. 1

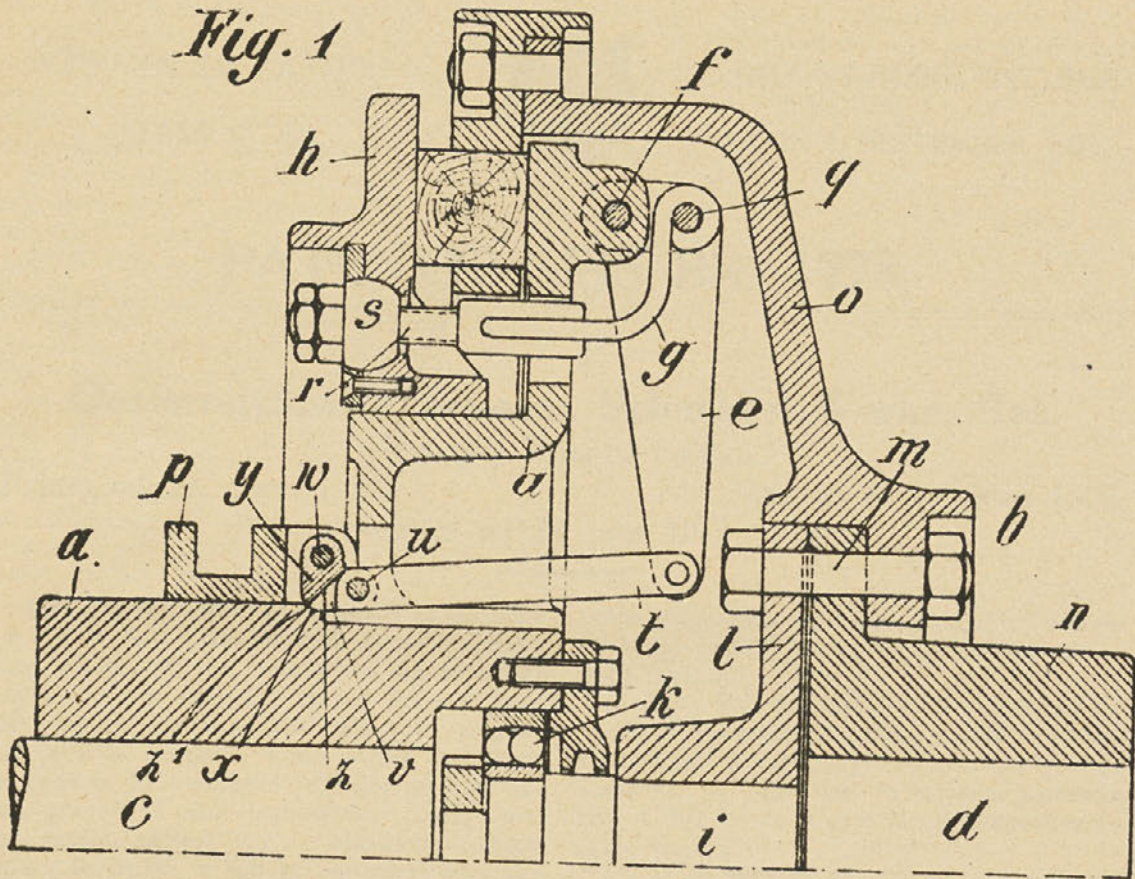

Fig. 2

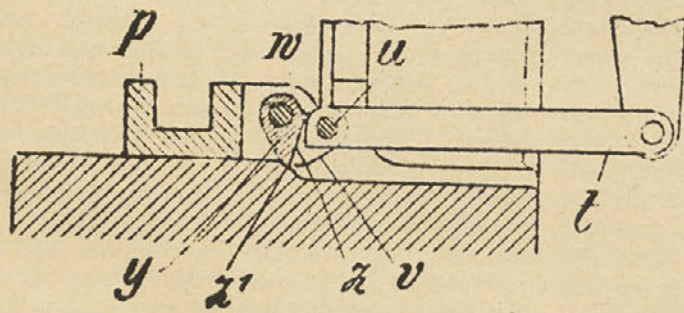

Fig. 3

